

Poreske olakšice za zapošljavanje u organizacijama civilnog društva

Izmenama [Zakona o porezu na dohodak građana](#) i [Zakona o doprinosima za socijalno osiguranje](#), koje su usvojene u decembru prošle godine, uvedene su olakšice za poslodavce koji **do 31. decembra 2022.** zasnuju radni odnos sa takozvanim **kvalifikovanim novozaposlenim licem**. Zapošljavanjem jednog ili više takvih lica u predviđenom roku, poslodavac se, pod određenim uslovima, oslobođa obaveze plaćanja dela poreza i doprinosa na njihovu zaradu, **zaključno sa 31. decembrom 2022.**

Međutim, propisano je da pravo na ove olakšice, pored državnih organa i javnih agencija, ne mogu da ostvare ni **korisnici javnih sredstava**, što je izazvalo određene nedoumice u pogledu toga **da li se one primenjuju na organizacije civilnog društva koje su primale ili primaju sredstva iz budžeta, i koje se nalaze u Evidenciji korisnika javnih sredstava**. Kako to iz samih odredbi nije jasno, u ovom tekstu ćemo izložiti naše tumačenje njihove primene, i ukratko predstaviti same olakšice, kao i to kome su i pod kojim uslovima dostupne.

Da li OCD imaju pravo na ove olakšice?

Na ovo pitanje u Zakonu nije eksplicitno odgovoren, niti je objavljeno službeno mišljenje Ministarstva finansija koje bi se ticalo primene ovih poreskih olakšica na organizacije civilnog društva. U iščekivanju pojašnjenja od nadležnih institucija, tumačenjem drugih propisa smo došli do zaključka da **organizacije civilnog društva NE predstavljaju korisnike javnih sredstava u smislu ove odredbe**, i da **imaju puno pravo da zapošljavanjem kvalifikovanih novozaposlenih budu oslobođene od dela poreza i doprinosa na njihovu zaradu, pod uslovima pod kojima su ove olakšice dostupne i drugim subjektima u privatnom sektoru**.

Po Zakonu o porezu na dohodak građana, pravo na ovu olakšicu nemaju **državni organi i organizacije, javne agencije, javna preduzeća, javne službe i drugi direktni ili indirektni budžetski korisnici, odnosno korisnici javnih sredstava**. Istu formulaciju sadrži i Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Termini "direktni i indirektni budžetski korisnici" i "korisnici javnih sredstava" u ovim zakonima nisu bliže određeni, ali jesu precizno definisani u [Zakonu o budžetskom sistemu](#).

Po njemu, **organizacije civilnog društva čiji se pojedini projekti finansiraju iz republičkog budžeta ili budžeta lokalnih samouprava ne predstavljaju korisnike javnih sredstava**.

Naime, prema tom zakonu, **korisnici javnih sredstava** su:

- Direktni korisnici budžetskih sredstava i indirektni korisnici budžetskih sredstava

- Korisnici sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje
- Javna preduzeća osnovana od strane Republike Srbije ili lokalne vlasti i pravna lica osnovana od strane tih preduzeća, javne agencije i druge organizacije na koje se primenjuju propisi o javnim agencijama, kao i pravna lica nad kojima Republika Srbija, odnosno lokalna vlast imaju određenu vrstu kontrole.

Dalje, članom 8 Zakona o budžetskom sistemu je propisano da postoji [Spisak korisnika javnih sredstava](#), čiju sadržinu posebnim aktom utvrđuje ministar finansija, i koji se objavljuje u Službenom glasniku. Podaci u njemu se razlikuju od podataka u [Evidenciji korisnika javnih sredstava](#), i on obuhvata samo državne organe i organizacije, i druge subjekte iz javnog sektora - na njemu se ne nalazi nijedno udruženje građana, fondacija niti zadužbina.

S druge strane, pored organa i organizacija koje čine javni sektor, u [Evidenciji korisnika javnih sredstava](#) se nalaze i organizacije civilnog društva čiji su projekti finansirani iz budžeta. Međutim, ovo ih nužno ne čini korisnicima javnih sredstava u smislu propisa koji se tiču poreskih olakšica. Način vođenja ove evidencije i njenu sadržinu uređuje [Pravilnik o načinu utvrđivanja i evidentiranja korisnika javnih sredstava](#), koji se u svojim uvodnim odredbama poziva na Zakon o budžetskom sistemu, i korisnike javnih sredstava definiše na isti način na koji je to urađeno u tom zakonu - obuhvativši samo subjekte iz javnog sektora. Organizacije civilnog društva, odnosno **privredna društva, udruženja, fondacije i zadužbine, preduzetnici, crkve i verske zajednice, političke stranke, zadruge i druga pravna lica i subjekti, koji ne pripadaju javnom sektoru, a kojima se vrši prenos sredstava iz budžeta na poseban namenski dinarski račun kod Uprave**, su po ovom pravilniku svrstani u "druge subjekte", što implicira da oni predstavljaju odvojenu kategoriju u odnosu na korisnike javnih sredstava - dakle, **da to nisu**.

Ko sve ima pravo na ove olakšice?

Ove olakšice ostvaruje poslodavac, koji može biti pravno ili fizičko lice. Da bi stekao pravo na njih, potrebno je da **zaključno sa 31. decembrom 2022. godine** sa takozvanim **kvalifikovanim novozaposlenim licem** zaključi **ugovor o radu i prijavi ga na obavezno socijalno osiguranje**.

Za potrebe ove olakšice se zahteva da se radi o ugovoru o radu, bilo na određeno ili neodređeno vreme. Dakle, **zaključivanjem ugovora o delu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima**, kojima se ne zasniva radni odnos u smislu Zakona o radu, **poslodavci se ne mogu oslobođiti plaćanja poreza i doprinosa po ovom programu**.

Još jedan uslov koji poslodavac treba da ispuni jeste to da zasnivanjem radnog odnosa sa kvalifikovanim novozaposlenim licem **poveća broj zaposlenih u svom preduzeću ili organizaciji u odnosu na broj zaposlenih koji je imao 31. decembra 2019.** Olakšice mogu da

ostvare i novi poslodavci - odnosno, firme i organizacije koji sa obavljanjem delatnosti počnu posle ovog datuma.

Važno: Ako poslodavac u toku korišćenja olakšica smanji ukupan broj zaposlenih u svom preduzeću ili udruženju, gubi pravo na oslobođenje od dela poreza i doprinosa na zaradu kvalifikovanih novozaposlenih koje je angažovao, i to redom - prvo za onog novozaposlenog sa kojim je najpre zasnovao radni odnos.

Ko su kvalifikovana novozaposlena lica?

Iako je poslodavac taj koji je "na dobitku" time što je oslobođen plaćanja dela poreza i doprinosa, "**kvalifikovanost**" u smislu ove olakšice je **svojstvo zaposlenog**, a ne poslodavca. Šta ovo znači: **kvalifikovani zaposleni olakšicu nose sa sobom, u slučaju da se do 31. decembra 2022. zaposle kod novog poslodavca.** Dakle, ove olakšice neće biti privilegija samo za onog poslodavca koji prvi zaposli neko kvalifikovano lice, već će kvalifikovani zaposleni pravo na olakšicu moći da prenese na svakog narednog poslodavca sa kime zasnuje radni odnos u navedenom periodu.

Za sticanje statusa kvalifikovanog novozaposlenog su predviđena dva roka:

- U prvom roku, koji je završen istekom 60 dana od ukidanja vanrednog stanja (tj. 05.jula 2020.), status kvalifikovanog novozaposlenog je moglo da stekne **lice koje tokom cele 2019. godine nije bilo u radnom odnosu ni jedan jedini dan**, a koje je potom **u periodu od 01. januara do 5. jula 2020. zaključilo ugovor o radu na određeno ili neodređeno vreme**. Tokom tog prvog perioda koji je predviđen za ovu olakšicu, status kvalifikovanog novozaposlenog su mogla da steknu i lica koja su tokom 2019. godine bila registrovana kao preduzetnici. Međutim, od 5. jula na dalje, to više nije moguće.
- U drugom roku, kvalifikovanim novozaposlenim licem će se smatrati osoba koja tokom 2019. godine, kao ni do 30.04.2020. nije bila u radnom odnosu, a koja **do 31. 12. 2020. zaključi ugovor o radu na određeno ili neodređeno vreme**. Dakle, uslov da lice dobije status kvalifikovanog novozaposlenog radnika jeste da **u periodu od 1. januara 2019. godine do 30. aprila 2020. godine nije imalo status zaposlenog, i da zatim do kraja ove godine stupi u radni odnos**.

Kako bi steklo status kvalifikovanog novozaposlenog u ovom drugom roku, potrebno je da je lice u periodu **od 01.01.2019. do 30.04.2020.** bilo u jednom od navedenih statusa:

1. **Nezaposleno lice** - nezaposlenim se smatra lice koje u navedenom periodu nije bilo u radnom odnosu, bez obzira da li je bilo prijavljeno kod Nacionalne službe za zapošljavanje ili ne;

2. **Osnivač ili član privrednog društva, ukoliko nije imalo zasnovan radni odnos u svom preduzeću** - bez obzira da li je u navedenom periodu bio zakonski zastupnik preduzeća i plaćao doprinos za PIO, ili samo osnivač/član društva čiji nije bilo zakonski zastupnik;
3. **Lice koje je bilo angažovano po osnovu nekog ugovora za rad van radnog odnosa** - ugovor o delu, ugovor o pravima i obavezama direktora, ugovor o autorskom delu, ugovor o stručnom osposobljavanju i stručnom usavršavanju, ugovor o privremenim i povremenim poslovima, i drugi ugovori;

Važno: Status kvalifikovanog novozaposlenog ne mogu steći lica koja su u navedenom periodu bila korisnici starosne, prevremene ili invalidske penzije.

O kakvima se olakšicama radi?

Zapošljavanjem jednog ili više kvalifikovanih novozaposlenih lica, poslodavac se može oslobođiti plaćanja dela poreza i doprinosa na njihovu zaradu, i to:

- 70% poreza i 100% doprinosa za PIO – za isplaćene zarade za period **01.01.2020.-31.12.2020. godine,**
- 65% poreza i 95% doprinosa za PIO – za isplaćene zarade za period **01.01.2021.-31.12.2021. godine,**
- 60% poreza i 85% doprinosa za PIO – za isplaćene zarade za period **01.01.2022.-31.12.2022. godine.**

Iznosi doprinosa čijeg plaćanja je poslodavac oslobođen će zaposlenima biti uplaćeni iz budžeta Republike Srbije.

Važno: Zapošljavanjem kvalifikovanih novozaposlenih oslobađate se plaćanja dela poreza i doprinosa. To znači da nećete naknadno tražiti povraćaj novca, već da ćete odmah uplatiti manje.

Ako i posle čitanja ovog teksta budete imali pitanja u vezi sa zakonskim pravima i obavezama vašeg udruženja, možete se obratiti Resurs centru za OCD, popunjavanjem [onlajn formulara](#) koji se nalazi na našem veb-sajtu. [Platforma Resurs centra](#) je mesto gde možete dobiti sve informacije koje su neophodne za dobro funkcionisanje i rad udruženja građana i neformalnih grupa, kao i usluge i programe za izgradnju kapaciteta i javno zastupanje u Srbiji.